

ρωμένος εἰς ἀδιαλείπτους ἀγῶνας πρὸς δημιουργίαν τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος καὶ συγκέντρωσιν τῆς ἐξουσίας. Κατὰ τὴν ὀρθὴν παρατήρησιν τοῦ γενναίου μύστου τῶν ῥωσικῶν μελετῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πατρίδι(*) ὁ μέγας ἐργάτης τῆς ἐνότητος τῆς Γαλλίας Λουδοβίκος ὁ XI φαίνεται ὅτι ἐκληροδότησε τὴν μελαγχολικὴν εὐφυΐαν τοῦ εἰς τοὺς δύο τελευταίους Ἰβάν. Ἐὰν οἱ παράλληλοι ἱστορικοὶ ἦσαν ἔτι τοῦ συρμοῦ, οἱ μιμηταὶ τοῦ Πλουτάρχου θὰ ἀνεύρισκον εὐκόλως ἐν Κρεμλίνῳ τὸν ὑπομονητικὸν καὶ πανοῦργγον ὑπολογιστὴν de Plessis-leg-Tours, ὀλίγον ἐνδιατρίβοντα πρὸς τὰ μέσα, μετρίως φίλον τῶν μαχῶν, προτιμῶνται τὰ κρύφια κτυπήματα τοῦ πελέκους τῶν θορυβωδῶν κτυπημάτων τοῦ ξίφους, τὴν ὀλίγην καθημερινὴν λείαν τῶν μεγάλων κατακτητικῶν ἐπιδρομῶν, τοὺς ἐμπόρους τῶν εὐγενῶν, τὰ νομισματοδότημα τοῦ Θεοῦ. Ἐν Μόσχᾳ, ὡς ἐν Παρίσις, οἱ ἐργάται οὗτοι ἀχαρίστου ἐργασίας συνεκόλλασαν τὰ διεσπαρμένα μέλη μεγάλης αὐτοκρατορίας, χωρὶς νὰ ἐκλέξωσι τὰ ἐργαλεῖά των, καὶ χωρὶς νὰ φοβηθῶσι νὰ μολύνωσι τὰς χεῖράς των ἢ ἀνάμνησις αὐτῶν ὑπέστη τὰς αὐτὰς ἐναλλαγὰς, προξενούσα φρίκην καὶ καταρωμένη ὑπὸ τῶν ἐπιζησάντων σιδηροῦ αἰῶνος, θεωρουμένη ἄτιμος ὑπὸ τῶν εὐαίσθητων ἱστορικῶν, ἀνυψωθείσα δὲ καὶ δοξασθεῖσα ὑπὸ ἐπιγόνων θεωρούντων ἑαυτοὺς ὀφειλέτας τῆς εὐφυΐας των διὰ τὸ ἐεργέτημα ἐθνικῆς ὑπάρξεως.

Ὁ πρῶτος τῶν δύο μεγάλων κυριαρχῶν τῆς Ῥωσσίας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης Ἰβάν ὁ III, ἐστέφθη μόλις ἐν ἔτος μετὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβρῃσιν Λουδοβίκου τοῦ XI, ἀλλ' ἡ ἀποστολὴ του εἶναι ἐπιπονωτέρα τῆς τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας· εὕρισκε τὴν πατρικὴν αὐτοῦ κληρονομίαν ἐν τῇ ἀβεβαίῳ καταστάσει, ἐν ᾗ Κάρολος ὁ VII εὗρε τὴν Γαλλίαν πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν, τὸ περιορισμένον ἐδαφος τοῦ μεγάλου δουκάτου κατακερματισμένον μεταξὺ ἀνεξαρτήτων καὶ ἐχθρικῶν τιμαριωτῶν, συμμάχων πολλάκις μετὰ τῶν ἀλλοδαπῶν, οἵτινες κατέχουσι τὰ τρία τέταρτα τῆς μελλούσης Ῥωσσίας. Δυσμῶθεν τὰ λιθωνικὰ καὶ πολωνικὰ σύνορα ἀπειλοῦσι τὴν Μόσχαν· ἐξ ἀνατολῶν ὁ Τάρταρος κατέχει τὸν Βόλγαν, τὸν Τάναϊν καὶ τὰς θαλάσσας, καὶ ἡ «Χρυσὴ Ὁρδὴ» ἔρχεται περιοδικῶς καὶ πυρπολεῖ τὰ προάστεια τῆς πρωτεύουσας. Ὁ Μέγας Ἰβάν κάμνει τὴν πρώτην ἐργασίαν τῆς ἐνοποιήσεως, τὴν ἐσωτερικὴν ἐργασίαν «συναθροίζει τὴν ῥωσικὴν γῆν» ἐξαγοράζει τὰ κληροδοτήματα, καταστέλλει τοὺς ἀντιπάλους του, καὶ καταλείπει τοῖς κληρονόμοις αὐτοῦ συμπαγῇ καὶ πειθαρχοῦντα πυρῇ διὰ τοὺς ἐσωτερικοὺς ἀγῶνας. Τὸν ἐπόμενον αἰῶνα Ἰβάν ὁ IV, ἐκεῖνος, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ ἱστορία διεφύλαξε τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Τρομεροῦ, συμπληροῖ τὸ ἔργον ἐκδιώκων τὸν ξένον, ἐλευθερώνει τὸ Καζάν, τὸ Ἀστραχάνιον καὶ «τὴν μητέρα Βόλγαν»· τὸ ταρταρικὸν ζήτημα, ὡς θὰ ἐλεγέτης, ἐλύθη εἰς τὸ ἐξῆς ὑπὲρ τῆς Εὐρώπης καὶ κατὰ τῆς Ἀσίας. Ὁ Ἰβάν ἀποκρούει τοὺς Λιθωνίους καὶ

Πολωνοὺς, ἡμέραν δὲ τινα τολμηταὶ ἔμποροι τῷ κατακτῶσιν αὐτοκρατορίαν, τὴν Σιβηρίαν, κατὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἡ Ἀσιατικὴ Ῥωσσία ὑφίσταται πράγματι, ἡ δὲ Εὐρωπαϊκὴ Ῥωσσία εἶναι ἤδη τὸ εὐρύτερον κράτος τῆς χριστιανωσύνης. Ὅπως ἡ δριμύτης φύσις ἐποίησε τὸ κράτος τοῦτο ἀχανῆ πεδιάδα, ὁ δεσποτισμὸς τῶν Ἰβάν τὸ ἐποίησεν ὁμαλὴν τράπεζαν ἰσοπεδοθεῖσαν διὰ τοῦ τρόμου ἡ ἱστορία παριστᾷ ἡμῖν τὸν Τρομερὸν διατρέχοντα τὰς ἀχανεῖς πεδιάδας του, ἀπὸ τῆς Νοβογρόδ εἰς Ἀστραχάνιον, ὠπλισμένον διὰ τοῦ παρομιώδους σιδηροῦ κυνηγετικοῦ δόρατός του. καταβάλλοντα τὰς πολὺ ὑψηλὰς κεφαλὰς, ἐκρίζουντα τὸν τιμαριωτισμὸν μεταβάλλοντα τοὺς βογιάρους εἰς δειλοὺς κόλακας· διῆλθεν ἐπὶ τῆς ῥωσικῆς γῆς ὡς ἡ θεία ὀργή, εἶπε περὶ αὐτοῦ μέγας ποιητὴς τοῦ αἰῶνος μας(*). Τὴν ἀναρχίαν «τῶν δρουζινῶν» ὁ Ἰβάν ἀντικατέστησεν διὰ τῆς ὑπερτάτης ἀπολυτοκρατίας, ἥτις ὑπῆρξε ποτε· ὁ μέγας Δούξ εἶναι ὁ ἀρχιστράτηγος, ὁ ὑπέρτατος δικαστής, ὁ ἀπόλυτος κτηματίας, καὶ ὁ ἀπόλυτος ἔμπορος τῆς Ῥωσσίας. Λέγομεν ὁ Μέγας Δούξ· ἡ ἔκφρασις αὕτη δὲν εἶναι πλέον ὁ ἀρχαῖος τύπος, κατὰ μίμησιν τῶν Ἀρχιγαμματειῶν τῆς Γερμανίας, ζηλοτύπων τῆς νέας αὐτοκρατορίας. Ἀποτινάσσων τὴν κυριαρχίαν τῶν Ταρτάρων Ἰβάν ὁ τρομερός, λαμβάνει τὸν τίτλον τοῦ Τσάρου, ὅστις εἶναι τὸ σλαβικὸν ὁμῶμα τοῦ Καίσαρος τῆς Ῥώμης. Τὸν τελευταῖον τοῦτον ἀντικατέστησεν ἐν τῇ Δύσει ὁ Καῖσαρ τῆς Γερμανίας, ὁ ἀποστολικὸς αὐτοκράτωρ· ὁ Τσάρος τῆς Ῥωσσίας, ὁ ὁρθόδοξος Καῖσαρ θὰ ἀντικαταστήσῃ ἐν Ἀνατολῇ τῆς Κωνσταντίνους καὶ τοὺς Ἰουστινιανούς. Ἢδη Ἰβάν ὁ III ἐξησφάλισεν ἑαυτῷ τὴν ἠθικὴν ταύτην κληρονομίαν συμφῶνως πρὸς τὰς ιδέας τοῦ καιροῦ ἐκείνου, διὰ συνοικεσίου, μαρτυροῦντος ἀπωτάτους «ὑπολογισμούς».

(ἀκολουθεῖ).

ΑΙ ΚΙΝΟΥΜΕΝΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑΙ

Ὁμιλος φίλων, περικυκλικὴν τράπεζαν καθημένων καὶ κρατούντων προσηλωμένας κατὰ τὴν περιφέρειαν αὐτῆς ἐν ἀλύσει τὰς χεῖρας καὶ τὰ ὄμματα, παιδιὰν μᾶλλον μετερχόμενος θὰ παρίστατο πρὸ τοῦ ἀδιαφόρου παρατηρητοῦ ἢ ἐπιζητήσιν μαντείας μετὰ σοβαρότητος καὶ εὐλαθείας. Παράδοξον, μὲν τὴν ἀλήθειαν, θὰ ἐφαίνετο, οὐδὲ πιστευτὸς θὰ καθίστατο, ἂν τις τῶν περικυκλιμένων, ἀρνούμενος νὰ ὀρέξῃ τὴν χεῖρα πρὸς τὸν εἰσερχόμενον ἐπισκέπτην, ἡτιᾶτο ὅτι κατέχει πρὸς στιγμὴν θέσιν εὐλαβοῦς ἱερείας, ἀναμενούσης θεόπεμπτον μάντευμα ἀπὸ τοῦ ξυλίνου τρίποδος. Καὶ ὅμως τὰ πάντα εἶνε δυνατά. Πλέον ἢ γνωστὰ εἶνε τὰ περιέργα τοῦ πνευματισμοῦ, ὡς κολακεύονται νὰ ποκαλῶσι τὴν τραπεζομαντείαν οἱ φίλοι πάντοτε τοῦ μυστηρίου καὶ τοῦ σκότους. Ἄλλοι πρὸ ἐμοῦ ἐν περιέρгоις διατριβαῖς ἐφιλοτιμήθησαν μέχρι τοῦδε

(*) A. Rambaud ἱστορία τῆς Ῥωσσίας.

(*) Ὁ Ῥώσσιος Δ. Τόλστοι ἐν τῇ Δραματικῇ τριτολογίᾳ του.

νά περιγράψωσι τὴν παράδοξον ἀνακάλυψιν τῆς παραδόξου κινήσεως τῶν τραπεζῶν, διὰ τῆς διαρκoῦς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν, καὶ νά ἱστορήσωσι πῶς ἀπὸ δεσμωτηρίου τινος, ἐνθα αἱ τυλῶδεις χεῖρες τῶν δεσμωτῶν ἐκίνησαν αὐτομάτως τὴν τράπεζαν, μετετέθη τὸ παράδοξον εἰς κομψὰς αἰθούσας, ὅπου λεπτοφυεῖς χεῖρες δεσποινίδων, θωπεύουσαι ὁμαλὴν κομψῆς τραπέζης ἐπιφάνειαν, ἐπέζητουν καὶ ἐπιζητοῦσι τὴν μαντείαν τῶν μελλόντων. Δὲν πρόκειται ὁμῶς νά γράψωμεν ἡμεῖς ἐνταῦθα τὴν ἱστορίαν τοῦ πνευματισμοῦ.

* *

Κινοῦνται αἱ τράπεζαι; Βεβαίως κινοῦνται, ἀφ' οὗ δύνανται νά μεταφέρονται ἀπὸ τοῦ ἐπιπολοποιείου εἰς τὰς οἰκίας μας καὶ δὲν μένουσι προσηλωμένοι εἰς τὴν θέσιν των. Ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ τούτου. Κινοῦνται αἱ τράπεζαι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν;

— Δὲν τὸ γνωρίζετε; φωνάζει ὑμῖν αἴφνης φανατικός τις. Καὶ δὲν ἠκούσατέ ποτε περὶ τῶν θαυμασίων τοῦ Πνευματισμοῦ;

Βεβαίως σεῖς ἀπορεῖτε διὰ τὴν παράδοξον συσχέτησιν φιλοσοφικῶν συστημάτων μετὰ τῶν τραπεζῶν· ἀλλ' αἴφνης ἀκούετε ὅτι δὲν πρόκειται περὶ φιλοσοφικῶν συστημάτων.

— Πρόκειται περὶ ἐπικλήσεως πνευμάτων, ἐξακολουθεῖ ὁ λέγων. Ἐπιθέσατε τὰς χεῖρας τρεῖς ἢ τέσσαρες φίλοι περὶ μικρὰν κυκλικὴν τράπεζαν, σχηματίζοντες ἄλυσιν· προσηλώσατε τὰ ὄμματά σας εἰς τὸ κέντρον, λάβετε ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς τάδε καὶ τάδε παρατηρήσεις, τὰς ὁποίας εὐρίσκετε εἰς τὰ τάδε καὶ τάδε συγγράμματα καὶ ἀναμείνατε ἡμίσειαν ὥραν. Ἡ τράπεζα τότε θ' ἀρχίσῃ νά κινῆται, ὑμεῖς θὰ προσκαλέσητε τὸ πνεῦμα οἰουδ' ὅποτε θανόντος καὶ τὸ πνεῦμα θὰ σᾶς εἴπῃ τόσα περίεργα περὶ τοῦ παρόντος ὅσα καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος.

Οὕτω συνήθως τελειώνουσιν αἱ ἀγορεύσεις τῶν θερμῶν ὁπαδῶν τοῦ νέου τούτου συστήματος. Ἀλλὰ προτοῦ συναγάγητε τὰς ἐκ τῆς δημηγορίας ἐντυπώσεις, πρωτοῦ ρήξετε κραυγὴν δικαιοσύνης ἐκπλήξεως, ἄλλος κομψὸς φίλος σᾶς καταλαμβάνει ἐκείθεν.

— Μήπως πιστεύεις εἰς τὰ τραπεζάκια, φίλε μου; σοὶ λέγει. Τί μωρία νά λέγωνται τοιαῦτα πράγματα ἐν 19 αἰῶνι λήγοντι! Ἡ φυσικὴ, φίλε μου, ἡ φθάσασα ἐν τῷ αἰῶνι ἡμῶν εἰς τὸ μὴ περαιτέρω, δὲν παραδέχεται ἐπιδράσεις ἄλλας τῶν χειρῶν ἐπὶ τοῦ ξύλου εἰμὴ τὰς μηχανικάς. Τί ἀγυρτία, φίλε μου! Τί μωρία νά παραδέχεται τις κίνησιν τραπεζῶν καὶ μαντείας! Ἐὰν δὲν κινήσωσιν αἱ χεῖρες τῶν παρακαθημένων τὴν τράπεζαν, ἐστὲ βέβαιοι, ὅτι αὕτη θὰ μείνῃ ἀκίνητος μέχρι τῆς δευτέρας παρουσίας.

Οὕτω τελειώνει καὶ ὁ δεύτερος, ἐν ᾧ ἡμεῖς δὲν ἐπροφθάσατε ἀκόμη ὅχι μόνον νά ὁμιλήσητε, ἀλλ' οὐδὲ νά σκεφθῆτε, καὶ ἀποφασίζετε νά τοὺς ἀποχαιρετίσητε καὶ ἀπαλλαχθῆτε τῆς ἀνιάρως συζητήσεως. Ἀλλὰ μόλις προχωρήσητε δύο βήματα,

— Ἐνθυμήσου νά διαβάσῃς καὶ τὸν Ραγκαβῆν, ὅστις παραδέχεται τὰ πειράματα τοῦ πνευματισμοῦ, φωνάζει ὁ εἰς.

— Ἐνθυμήσου νά διαβάσῃς καὶ τὸν Στροῦμπον καὶ τὸν Λάνδερερ, φωνάζει ὁ ἄλλος, νά ἰδῇς πῶς χαρακτηρίζουν οἱ σοφοὶ ἄνδρες τὰς ἀγυρτίας αὐτάς.

* *

Μὰ τὴν ἀλήθειαν δὲν εἶναι ἀνάξιον προσοχῆς τὸ φαινόμενον. Τράπεζαι κινούμεναι ἄνευ μηχανικῆς ἐπιδράσεως, καὶ πνεύματα μαντεύοντα δι' αὐτῶν εἶνε τῇ ἀληθείᾳ παράδοξα πράγματα. Μεταξὺ τῆς παντελοῦς ἀρνήσεως τῆς κινήσεως τῶν τραπεζῶν καὶ τοῦ θερμοῦ ἰσχυρισμοῦ παραδόξων μαντικῶν ιδιοτήτων, πρέπει βεβαίως νά ὑπάρχῃ μέσος τις ὁρος. Ἐσυνήθησamen πάντοτε ἐν τοιαύταις περιστάσεσιν οὔτε τὸ πᾶν νά παραδεχόμεθα, οὔτε τὸ πᾶν νάπορρίπτωμεν. Διὰ νά γίνηται θόρυβος περὶ γεγονότος τι, οὔτε ὁ θόρυβος βεβαίως εἶνε ἀντάξιος τοῦ γεγονότος, ἀλλ' οὔτε καὶ τὸ γεγονός πρέπει νά θεωρηθῇ παντελῶς στερούμενον ὑποστάσεως. Ὡς ἐκ τούτου ἅμα ὡς ἠκούσαμεν, ἐν τῷ ἐπελθόντι συρμῷ τῆς τραπεζομαντείας, τὰ κατ' αὐτὴν παράδοξα, οὔτε, στόμφον καὶ βαρύτητα περιβληθέντες ἠρνήθημεν παντάπασιν τὸ γεγονός, οὔτε παρεδέχθημεν ὅσα ἠκούσαμεν.

— Νά ἴδωμεν, φίλε μου· ἀπηντήσαμεν εἰς τὸν λέγοντα φίλον. Προβάλλετε ἡμῖν πειράματα. Ἀκριβῶς τοῦτο ποθοῦμεν καὶ ἡμεῖς. Αἱ πρόοδοι τῆς σημερινῆς ἐπιστήμης ἀπέρριψαν πᾶσαν ὑπόθεσιν *a priori* καὶ ἐστηρίχθησαν ἐπὶ τῶν πειραμάτων. Εὐχαρίστως θὰ παρευρεθῶμεν εἰς τὸ πείραμα ὑμῶν.

Ὁ φίλος μᾶς ἡὐχάριστησε καὶ ἡ ὥρα τοῦ πειράματος ὥρισθη. Προτοῦ πορευθῶμεν ἐν τούτοις εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν— διατί ὅχι;—ἐσπερίδα, ἠθελήσαμεν ἐκ τῶν προτέρων νά φιλοσοφῶμεν ὀλίγον ἐπὶ τοῦ γεγονότος. Κίνησιν ξυλίνου σκεύους δι' ἐπιθέσεως χειρῶν, εἵπομεν, οὔτε νά ἐξηγήσῃ οὔτε νά παραδεχθῇ ἡ φυσικὴ ἡδυνήθη, οὔτε πειράματα τοιαύτης κινήσεως ἀναφέρονται διὰ τῆς μετοχετεύσεως ἐπὶ τοῦ ξύλου τοῦ μαγνητικοῦ—ἄς τὸ ὀνομάσωμεν οὕτω—ἀνθρωπίνου ρευστοῦ. Ἀλλὰ μήπως, ἐσυλογίσθημεν πάλιν, ὅτι δὲν παρεδέχθη μέχρι σήμερον ἡ φυσικὴ δὲν δύναται νά ὑπάρξῃ; Ἐὰν παρεδέχόμεθα τοῦτο, θὰ παρεδεχόμεθα βεβαίως ὅτι αἱ φυσικαὶ ἐπιστήμαι ἔφθασαν τὰ ὅρια τῆς προόδου αὐτῶν, ἀφίχθεισαι εἰς τὸ μὴ περαιτέρω, ἐν ᾧ καθ' ἐκάστην καταφαίνεται μάλιστα ἡ ἀτέλεια αὐτῶν περὶ σπουδαῖα τῆς φύσεως ζητήματα. Δὲν πρέπει νά παραδεχθῶμεν ἄρα ἐν τῇ φύσει ἔτι καὶ σήμερον ἀγνώστους δυνάμεις, ἐνεργούσας κατ' ἀγνώστους συνθήκας; Δὲν θὰ ἦτο μικρὸν νάπορρίπτωμεν τὴν ἐξερεύνησιν νέας τινος δυνάμεως τῆς φύσεως, διατρανουμένης διὰ μυρίων στομάτων, μόνον καὶ μόνον διότι ἡ εὐπιστία καὶ ἀμαθία μερικῶν τὴν περιέβαλε διὰ μυθῶδων πέπλων; Ἀλλὰ τότε ποῖον εἶναι τὸ καθήκον τῆς ἐπιστήμης ἢ τὸ νά διακρίνῃ ἐν τῷ χωνευτηρίῳ αὐτῆς τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τοῦ ψεύδους, σχεδαννῶσα τὰς προλήψεις διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρμηνείας τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν; Δὲν γνωρίζομεν τάχα τὴν ἀρχὴν τῶν μεγαλειτέρων ἀνακα-

λύσεων τοῦ αἰῶνος; Μὴ αἱ μωρίαὶ τῆς Ἀλχημείας δὲν ἔθηκαν τὰς βάσεις τῆς νεωτέρας Χημείας, τῆς ὁποίας τὰς προόδους θαυμάζει ὁ σύγχρονος πολιτισμός;

Ἄλλὰ τὰ πνεύματα; Ἰδοὺ ὅτι ἐρχόμεθα εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον. Διὰ τολμηρὸν θὰ ἦτο βεβαίως νὰ καταβιβάσῃ τις ἀπὸ τῆς αἰωνίας αὐτῶν μακαριότητος τὰ μέλη τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, μεταξὺ τῶν τριῶν ποδῶν ξυλίνης τραπέζης, ἵνα ἐπιζητήσῃ ἀπ' αὐτῶν μικροπεριέργους μαντείας. Ἀναλογισθῶμεν καλῶς τὰ πράγματα· ὁ ἄνθρωπος, ὁ φιλοσοφῆσας ἐπὶ τοῦ κύκλῳ κόσμου καὶ ἐαυτοῦ καὶ ἀναρθεὶς εἰς τὰ μεγάλα ζητήματα τῆς υπέρβειας τῆς ἀρχαίου αἰτίας τῶν πάντων, ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπὼν τὸ: νοῶ ἄρα ὑπάρχω καὶ φαντασθεὶς διὰ τῶν μεγαλειτέρων αὐτοῦ φιλοσόφων καὶ ζητήσας νὰ ἀποδείξῃ τὴν αἰωνιότητα τοῦ ἐνδιαθέτου ἀνθρώπου, τοῦ νοητοῦ ἡμίσεως τοῦ γήινου ἀνθρώπου, τουτέστι τῆς ψυχῆς, τοῦ πνεύματος—ἐφαντάσθη ἢ ἐμάντευσε διὰ φιλοσοφικῶν θεωριῶν καὶ συστημάτων τὴν ὑπαρξίν πνευματικοῦ αἰωνίου κόσμου, ὃν ἐκάλουν ἀνέκαθεν ἢ ποιήσας τῶν θρησκείων καὶ περιέγραψαν δι' ἀμιμήτων ἐξ ἀποκαλύψεως χρωμάτων οἱ μεγαλείτεροι αὐτῶν ἱεροφάνται. Ὁ ἄνθρωπος ἄρα ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ἀρκούντως ὑψηλὴν ἰδέαν περὶ τοῦ πνευματικοῦ κόσμου. Ἐνῷ ὁ ὕλισμός, παρουσιάζων τὰς θετικωτέρας φιλοσοφικὰς ἀρχάς, καθ' ἐκάστην, ποιῆται τεραστίας κατακτήσεις, τερματίζων τὴν σωματικὴν καὶ πνευματικὴν ζωὴν εἰς τὸν τάφον, οἱ ἐμμένοντες εἰς τὰς μεγάλας ἰδέας τῆς υπέρβειας πνευματικῶν κόσμων καὶ ἐλπίζοντες ἐπὶ τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς, δὲν ἔπρεπε νὰ καταβιβάσῃ τὸν νοητὸν τοῦτον κόσμον μέχρι τῶν σκελῶν τῆς τραπέζης. Ἰδοὺ ἄρα ὅτι πρέπει, συλλογίζόμενοι ἡμεῖς, νὰ τάμωμεν μέσσην τινα ὁδὸν—τὴν χρυσὴν ὁδὸν—οὔτε τὰς κινήσεις τῆς τραπέζης ἀπορρίπτοντες οὔτε παραδεχόμενοι τὴν καθόδον πνευμάτων, ἐλκομένων ὑλικῇ (!) ἐπιδράσει πρὸς τὴν τράπεζαν. Τὰς σκέψεις ταύτας ἀνεκκυκλούμεν ἐν τῷ πνεύματι ἡμῶν καθ' ὁδόν, μέχρι τῆς θύρας τοῦ δωματίου, ὅπου ἐμέλλομεν νὰ παραστῶμεν μάρτυρες τῶν κινήσεων τῆς μαντικῆς τραπέζης.

* *

Τῇ ἀληθείᾳ εἰσήλθομεν εἰς τὸ ἐν λόγῳ ἐν Ἀθήναις δωματίον, οὐχὶ ἀμιγεῖς αἰσθήματος τινος δέους καὶ συγκινήσεως. Ὅμως νέων φιλελευθέρων καὶ ἐπιστημόνων, ἐν οἷς καὶ ῥασσοφόροι τινες φοιτηταὶ τῆς θεολογίας, ἐκάθητο περὶ τὴν τράπεζαν. Προσεκλήθην, ἅμα εἰσελθὼν, νὰ λάβω μέρος καὶ ἐκάθησα παρὰ τὴν τράπεζαν, προσθέσας διὰ τῶν χειρῶν μου ἕνα ἔτι κρῖνον εἰς τὴν περὶ τὴν περιφέρειαν τῆς τραπέζης χειράλυσιν. Ἡ συνεδρίασις δὲν μετεῖχεν ἀτυχῶς πολλῆς τῆς σοβαρότητος διότι καὶ φωναὶ καὶ εὐφυολογίαι ἄκαιροι διεδέχοντο ἀλλήλας. Παρῆλθε ἀρκετὴ ὥρα καὶ ἐγὼ ἤρχισα νὰ μπιλάω περὶ τῆς κινήσεως, ὅτε αἴφνης ἡσθάνθην παλμούς τινας ὑπὸ τὰς παλάμας μου.

— Νομίζω, κύριοι, ὅτι κινεῖται· ὑπέλαβον.

Ὁ διευθύνων τὴν συναναστροφὴν ἀπηύθυνε τυπικοὺς τινας

λόγους εἰς τὴν τράπεζαν καὶ μετ' ὀλίγον αὕτη ἤρχισε νὰ ἐγείρηται ἐκ τοῦ μέρους ἐκείνου, τοῦ ὁποίου τὴν ἔγερσιν θὰ ἐπέφερε ἡ ἰδική μου πίεσις ἐπὶ τῆς τραπέζης. Οἱ περὶ ἡμᾶς σχεδὸν ἠνώρθωσαν τὰς χεῖρας, ἀλλ' ἡ κίνησις ἐξηκολούθει, ὅλοι δὲ ὑπωπτεύθησαν ἐμέ. Δύναμαι νὰ διαβεβαιώσω, ὅτι ἡ κίνησις ἦτο φυσικωτάτη οὐδὲ θὰ ἦμην τόσῳ μωρὸς, ὥστε νὰ ὑποστηρίξω ἀνοήτους προλήψεις, οὐ μόνον ἐν τῇ συναναστροφῇ ἀγυρτίαν μετερχόμενος, ἀλλὰ καὶ ἐκθέτων ἥδη ἐνταῦθα τὰς ἐντυπώσεις μου. Διὰ μυρίων μέσων, ὅπως μὴ ὑπάρχῃ ἐν ἐμοὶ ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία, κατώρθωσα νὰ πεισθῶ ὅτι δὲν ἠπατώμην καὶ ὅτι ἡ κίνησις ἦν φυσικωτάτη· ἄλλως καὶ ἐν αὐτῇ τῇ οὐσίᾳ τοῦ ξύλου ἡσθάνομην διαρκεῖς παλμώδεις ταραχάς. Ἀφ' οὗ ἤρχισε νὰ κινῆται ἡ τράπεζα ὑπεβλήθησαν πολλαὶ ἐρωτήσεις δοκιμαστικαί, περὶ ζητημάτων εἰς ἕνα μόνον γνωστῶν τῶν παρακαθημένων ἢ παρισταμένων καὶ ἡ τράπεζα ἀπήντα δι' ἀκριβεστάτων ἐπικρούσεων τοῦ ποδὸς αὐτῆς ἐπὶ τοῦ δαπέδου. Ἀνεχώρησα, πεποιοῦν περὶ τῶν κινήσεων τῆς τραπέζης καὶ ἀπορῶν μὲ τὴν ἐπιμονὴν σοφῶν τινῶν ἰδικῶν μας, οἵτινες, χωρὶς νὰ καταφύγωσιν ἵνα πεισθῶσιν, εἰς τοσούτῳ ἀπλοῦν πείραμα, ἠρκέσθησαν νὰ ἐκστομίσωσι καὶ νὰ γράψωσι ἀφυσεῖς εἰρωνίας καὶ ἐπιστημονικοῦς ἀφορισμοὺς, προκειμένου περὶ τῆς κινήσεως τῶν τραπέζων, δι' ἀγνώστου δυνάμεως, ἀπορροῦσης ἀπὸ τῶν ἄκρων τοῦ ἀνθρώπου ὀργανισμοῦ, ἢ καὶ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν. Ἀνεχώρησα ἐν τούτοις ἀπὸ τῆς συναναστροφῆς μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ ἐπαναλάβω τὰ πειράματα.

* *

Ἴσως δὲν ἐπέμεινα πολὺ εἰς τὴν οὐσίαν καὶ τὰς ἐνδελεχεῖς παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἀνωτέρω. Τοῦτο ἔπραξα, διότι ἠθέλησα νὰ ἐκθέσω πρῶτον τὸ περὶ τῆς ῥυθμίσεως τῶν κινήσεων συμπέρασμά μου, συμπέρασμα ὅπερ ἔχων ὡς ἀρχὴν εἰς τὰ ἐπόμενα πειράματα εἶδον οὐδόλως διαψευδόμενον. Οὕτω λοιπὸν, ἀφ' οὗ ἐκθέσω τὸ ἱστορικὸν τῆς συγκομίσεως τοῦ συμπέρασματος, ὅπερ μοὶ ἐχρησίμεισε κατόπιν ὡς ἀρχὴ τῶν παρατηρήσεών μου, δύναμαι νὰ κολοιούμην τὸν ἀναγνώστην εἰς ὅσας θέλει παρατηρήσεις ἢ καὶ πολλὰς τῶν ἰδικῶν μου νὰ τῷ ἀριθμήσω, ἐὰν μοὶ τὸ ἐπιτρέψῃ ὁ παρεχόμενός μοι χώρος πρὸς τοσαύτην φλυαρίαν. Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ἅμα ὡς ἀντελήφθην τῶν κινήσεων τῆς τραπέζης, τῶν φυσικωτάτων, ἐν πλεον ἢ εἴκοσιν ἐξῆς πειράμασι, ἐπέστησα εἰς ἕν, τὸ κυριώτατον, τὴν προσοχὴν· ἐὰν δηλαδὴ αἱ κινήσεις τῆς τραπέζης γίνονται ἀτάκτως καὶ εἰκῇ ἢ ῥυθμίζονται πρὸς τὴν βούλησιν τοῦ ἀνθρώπου. Τοῦτο τὸ τελευταῖον ἐδυσκολεύομην νὰ πιστεύσω. Οὐχ' ἦττον ἐν πᾶσι τοῖς πειράμασί μου εἶδον τὸ τραπέζιον ἀκίνητον μὲν ἢ ταλαντευόμενον ἐν ἐλλείψει διαταγῆς, οὕτως εἰπεῖν, ἀνωτέρας, ἐξ ἐναντίου δὲ ὑπεγεῖρον κανονικώτατα καὶ κροῦον ἐπὶ τοῦ δαπέδου οἰονδήποτε τῶν ποδῶν, ἐπὶ τῇ ἀπλῇ ἐπιταγῇ ἢ παρακλήσει—τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀδροφροσύνης τῶν παρακαθημένων—ἢ καὶ ἀκόμη τῇ κατὰ διάνοιαν συλλήψει τῆς κινήσεως. Οὕτω π. χ. σιγῶντων

πάντων, ἐγὼ ἤρχισα ἐν ἑμαυτῷ νὰ διαγράψω νοητοὺς κύκλους ἐξ ἀριστερᾶς πρὸς δεξιάν, οἷον ἐπιτάσσων τῇ τραπέζῃ νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ, καὶ εἶδον αἴφνης τὴν τράπεζαν μοχθηρῶς τὸ πρῶτον, ῥᾶν δὲ κατόπιν περιστρεφομένην, ὅτε μὲν στηριζομένην ἐπὶ τοῦ ἐνὸς τῶν ποδῶν, ὅτε δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τριῶν. Συνήγαγον ἄρα συμπέρασμα ὅτι ἡ βούλησις κανονίζει τὰς κινήσεις τῆς τραπέζης. Δὲν θέλω νὰ ζητήσω, οὐδ' εὐκολον εἶνε νὰ εὐρεθῇ, ὁποία ὕλική ἐπεξεργασία τελεῖται κατὰ πᾶσαν διανοητικὴν ἐργασίαν ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ, ἡ ὕλικῶς ἐπιδρῶσα καὶ κανονίζουσα τὰς κινήσεις τῆς τραπέζης, ἥτις διὰ τῆς διαρκoῦς τῶν χειρῶν ἐπιθέσεως, ἄγνωστον ὑφ' ὁποίας συνθήκας, ἀφικνεῖται εἰς βαθμὸν εὐαισθησίας τοσοῦτον, ὥστε νὰ ποτυπῇ ἀκριβῶς πᾶσαν ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου μετοχστευομένην ἐργασίαν ἐπ' αὐτῆς, ἀποτελούσης τότε ὕλικὸν παράρτημα τοῦ ἡμετέρου ὀργανισμοῦ. Ἦθελεν εἶσθαι ἴσως τολμηρὸν νὰ συγκρίνω τὰς κινήσεις τοῦ τραπέζιου πρὸς τὰς διὰ τῆς φυζικέντρου καὶ κεντρομόλου ἐνεργείας τῶν νευρικῶν κυττάρων κινήσεις τῶν κεντρικῶν καὶ τῶν κατὰ τὴν περιφέρειαν ὀργάνων τοῦ ἡμετέρου ὀργανισμοῦ καὶ ἴσως ἤθελε μοι προβάλλει τις τὴν ἐνστασιν, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ μηχανικῆς ἐπιδράσεως νευρικῶν κινήσεων ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ἄλλ' οὐδ' ἡμεῖς τοῦτο ἐννοοῦμεν. Ἐννοοῦμεν ὅτι, ὡς μυστήριον εἶνε ἡ ἀπὸ τῆς περιφέρειας εἰς τὰ νοητικὰ καὶ αἰσθητικὰ κέντρα μεταβίβασις τῶν αἰσθήσεων καὶ ἡ ἀπ' ἐκείνων μεταβίβασις τῶν κινήσεων—ἐργασία γινομένη ὑπὸ γνωστὰς μὲν ὡς τὰ πολλὰ συνθήκας, ἀλλ' ὑπὸ ἄγνωστον δύναμιν, ἣν ἐκάλεσε ψυχὴν ἢ φυσιολο-

γία—ὡς μυστήριον λοιπὸν εἶνε πάντα ταῦτα, μυστήριον εἶνε καὶ τὸ διατί τῆς κινήσεως τῆς τραπέζης. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἄγνωστον τὸ διατί δὲν πρέπει νὰ καταλίπωμεν τὴν ἐξέτασιν τοῦ πῶς, τῶν συνθηκῶν τοῦλάχιστον καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν κινήσεων, διότι πολλάκις ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἀποτελεσμάτων ἐρχόμεθα ἐπὶ τὴν γνώσιν τῶν αἰτίων. Ἰδοὺ, τοῦλάχιστον καθ' ἡμᾶς αἱ συνθήκαι ὑφ' αἷς τελοῦνται αἱ κινήσεις, ἰδοὺ καὶ ἡ ὑποτιθεμένη ἀρχὴ τῶν κινήσεων. Ὅρισαντες τὰ ἐκ τῆς ἰδίας μελέτης συμπεράσματα, καταλήγομεν παρατιθέμενοι ἀφορισμοὺς τινὰς περὶ τῆς κινήσεως τῶν τραπέζων, ἀπορρέοντας ἐκ τῶν ἄνω ὑποθέσεων, ἀφορισμοὺς τοὺς ὁποίους θέτομεν ὑπὸ τὴν μελέτην τῶν πειραματιζόντων.

Διὰ νὰ ἐπέλθῃ, μετὰ τὴν εἰς βαθμὸν τινὰ εὐαισθησίας διὰ τῶν γνωστῶν μέσων ἄφιξιν τῆς τραπέζης, ἡ κανονικὴ αὐτῆς κίνησις καὶ ἡ διακοπὴ αὐτῆς, πρέπει νὰ ἐνεργήσῃ ἡ βούλησις.

Διὰ νὰ σημάνῃ διὰ γραμμάτων, ἀναλογούντων πρὸς ἀριθμοὺς κτύπων, ἡ τράπεζα, λέξιν τινὰ, φράσιν, ἔννοϊαν ἢ ἀριθμὸν, ἢ λέξις, ἢ φράσις ἢ ὁ ἀριθμὸς ἀνάγκη νὰ προὔπῃρξε ἐν τῇ διανοίᾳ ἐνὸς τοῦλάχιστον τῶν παρακαθημένων ἢ παρασταμένων καὶ ἀτενιζόντων εἰς τὸ κέντρον τῆς τραπέζης.

Τὸν πρῶτον τῶν ἀφορισμῶν ἐπορίσθημεν ἐξ αὐτοῦ τοῦ τρόπου τῶν κινήσεων τῆς τραπέζης. Τὸν δεῦτερον ἐπορίσθημεν ἐκ διαφόρων πειραμάτων, ἐν οἷς ἀπεδείχθη ὅτι περὶ πραγμάτων ὅλως ἀγνώστων—καὶ ἡδυνάμεθα νὰ παρατάξωμεν σωρίαν παραδειγμάτων—λίαν σφάλλεται ἢ οὐδέποτε ἐπιτυχάνει ἡ τράπεζα. Προσέξατε καὶ θὰ ἴδῃτε ὅτι ὅ,τι σημαίνει



ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

ὕμῳ ἢ τράπεζα εἶναι ἐξ ἅπαντος γνωστὸν εἰς τινὰ τῶν πα-
ρακαθημένων.

* *

Τὸ συμπέρασμα ἡμῶν ἐν ὀλίγοις. Πρὸς τιμὴν τοῦ πνευμα-
τικοῦ κόσμου, δὲν παραδεχόμεθα τὴν δι' ὕλικῆς ἐπιδράσεως
καταβίβασιν τῶν πνευμάτων ἐντὸς τῶν ποδῶν τῆς τραπέζης.
Ἀπορρίπτομεν τὴν μαντείαν τοῦ μέλλοντος, ὡς μόνον δὲ πρα-
κτικὸν ἀποτέλεσμα ἐν ἐνδεχομένη τελειοποιήσει τοῦ συστή-
ματος τῆς κινήσεως τῶν τραπέζων, βλέπομεν τὰς ἐκ τῆς ἀκου-
σίας ἐξωτερικεύσεως ιδέας, εὐρισκομένης ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ ἐ-
νὸς τῶν παρακαθημένων, δυνάμενα νὰ προκύψωσιν ἀποτελέ-
σματα. Ἀπορρίπτομεν, τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, ἐμφάνισιν πνευ-
μάτων καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὴν διατριβὴν ἡμῶν ὠνομάσαμεν.
«Κινοῦμένας τραπεζάς.»

Νοεμβρίῳ 1884.

ΠΕΤΡΟΣ Κ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

Λογιζόμεθα εὐτυχεῖς, δυνάμενοι ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς δη-
μοσιεύσεως τῆς εἰκόνης τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητοῦ, νὰ παραθέ-
σωμεν ὀλίγους πυρίνους στίχους του ὡς ἀντίδοτον τῶν σήμερον
δημοσιευμένων ποιημάτων τῆς Νέας λεγομένης Σχολῆς,
τῆς οἱ ὁπαδοὶ ἐν τῷ πραγματισμῷ ζητοῦντες τὴν ἐμπνευσιν καὶ
μὴ δυνάμενοι νὰ ὑψωθῶσι μέχρι τῶν στρωμάτων τῆς ποιητικῆς
ἀτμοσφαίρας, ἐν ᾗ ἐπετερύγισεν ἡ φαντασία τοῦ ὕμνωδου τοῦ
«Μεσσολογίου» καὶ τῆς λοιπῆς ἐκλειψάσης ποιητικῆς χο-
ρείας, ὧν Μοῦσα ἦτο ἡ πατρίς, ὁ ἔρως, ἡ πίστις,
ἐρπουσι πάντοτε ἄνευ αἰσθήματος καὶ ἰδανικοῦ, τεχνουργοῦν-
τες στιχάρια ἀνούσια καὶ ἐξοβελίζοντες ἀπὸ αὐτὰ τὸν ἄγνον
ἔρωτα, τὴν πίστιν, τὴν πατρίδα, καὶ ὧν τὸ ἰδανικὸν ἐξικνεῖ-
ται μέχρι γυναικεῖου κνημοδέτου ἢ τὸ πολὺ πολὺ μέχρι τῶν
διόπτρων μύωπος γεροντοκόρης, ἅτινα γίνονται θέματα
τῶν ἐμμέτρων πεζολογημάτων των, ἅπερ μᾶς παρουσιάζουν
εἰς κομψὰ τομίδια, διὰ τὰ ὅποια οἱ ἐταῖροι τοῦ ἀμοιβαίου
θαυμασμοῦ διανέμουςιν ἀφειδῶς αὐτοῖς δάφνας, ὅποια δὲν
ἔστεψαν οὐδὲ τὰς κεφαλὰς τῶν Σούτσων, τοῦ Παράσχου,
τοῦ Βαλαωρίτου. Καὶ ὅλα ταῦτα χάριν τῶν ἀγωνιζομένων
νὰ μεταφέρωσιν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κοινωνίᾳ τὴν φιλολογικὴν
αὐτὴν χολέραν, γαλουχοῦντες τὴν νεολαίαν μὲ τὰ δηλητη-
ριώδη ἐκβράσματα τοῦ μελανοδοχείου τῶν ἡγετῶν τῆς Φυ-
σιολογικῆς Σχολῆς.

Ὅτι ἦτο λίαν ὀδυνηρὸν διὰ τὴν ἡμετέραν κοινωνίαν ἂν οἱ
κύριοι οὗτοι εἰσὶν οἱ ἀληθεῖς αὐτῆς ποιηταὶ καὶ κατ' ἀνάγκην
ἠθέλομεν θεωρήσει αὐτὴν ὡς φαύλην, κρίνοντες αὐτὴν ἐκ
τῶν ποιητῶν τῆς, οἵτινες πάντοτε εἰσὶν οἱ διερμηνεῖς τῶν αἰ-
σθημάτων τῆς κοινωνίας ἐν ᾗ ζῶσιν. Εὐτυχῶς οὔτε ἡ κοινω-
νία μας εἶναι τοιαύτη, οὔτε οἱ κύριοι οὗτοι εἰσὶν οἱ ποιηταὶ

τῆς, καὶ παρηγορούμεθα διότι χθὲς ἔτι ἐν ποιητικῇ ἐσπερίδι,
εἶδομεν τὴν ἀπτικήν νεολαίαν συναθροισμένην περὶ τὸν ζῶντα
ἐθνικὸν μας ποιητὴν, ζητωκραυγάζουσαν καὶ χειροκροτοῦσαν
αὐτόν, καὶ οἷονεὶ διαμαρτυρομένην κατὰ τῶν ἐπικροτούντων ἐ-
κείνους οἵτινες δι' ὁμοίας διαγωγῆς κατέστησαν τοὺς ἡμετέ-
ρους ἡθοποιοὺς τολμηροὺς μέχρις ἀναιδείας καὶ ἐξαιτίας τῶν
εἶδομεν σφαγιαζόμενα τόσα νοερά τέκνα τοῦ Σαΐκιστηρ καὶ
Σίλλερ, ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς σκηνῆς. Ἐκ τῶν θυμιαζόντων
τούτους δὲν εἶναι παράδοξον νὰ ἀκούσωμεν ἡμέραν τινα,
νὰ ὀνομάζουν ἐθνικοὺς ποιητὰς τοὺς ἐν Ζυθοπωλείοις ἐμπνεο-
μένους.

* *

Τὴν τοιαύτην κατάπτωσιν οἷονεὶ προφητεύων ὁ Ζαλοκώ-
στας ἔγραφε:

«Ὁ ἀγὼν δὲν ἐπεράνθη· μὴ δεχθῆτε ἥθη ξένα.»

Τὰ ὥραϊα ταῦτα ἔπη ἀναγράφοντες, αἰσθανόμεθα δι-
πλὴν τὴν λύπην, ῥίπτοντες βλέμμα ἐπὶ τῶν σημερινῶν δημο-
σιευμένων ποιημάτων καὶ μὴ εὐρίσκοντες ἐν αὐτοῖς μήτε
ἔχνος ἑλληνοπρεπείας, αἰσθήματος καὶ σεμνότητος καὶ ἔτι
πλέον διότι εἶδομεν νὰ γίνηται τόσος πάταγος δι' αὐτὰ, ἐνῶ
ἀπηξίωσαν νὰ γράψωσι δύο λέξεις διὰ «τὸ Μνημόσυνον τοῦ
Φερραίου,» τὰ «Νιάτα τῆς Γραγῆς» καὶ τὴν «Γέννησιν τῆς
Κόρης,» τὰ μόνον ἴσως ποιητικὰ ἀνθήλια ἅτινα συνηγήσαμεν
καθ' ὅλην τὴν ἀνὰ τὴν σημερινὴν ποίησιν ἐκδρομὴν μας, ἅτινα
ἔχουσιν ἀληθῆ ἐμπνευσιν ἣν ὀφείλει νὰ ἔχῃ ὁ Ἕλλην ποιη-
τής. Τὴν στεῖρωσιν ταύτην τοῦ καλοῦ, τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ
ἀγνοῦ βλέποντες, στρέφομεν τὰ βλέμματά μας πρὸς τὸ πα-
ρελθόν, λαμβάνομεν «τὰ Ἀπαντα» τοῦ Ζαλοκώστα εἰς τὰς
χειρας καὶ διερχόμεθα αὐτὰ μεθ' ὁμοίας ἡδονῆς, ἣν αἰσθάνε-
ται ὁ διεληθὼν κονισαλέαν τινα πλατεῖάν μας καὶ σταμα-
τήσας τέλος τὸ βῆμα εἰς εὐοσμὸν ἀνθρώνα.

Ὁ Γεώργιος Ζαλοκώστας, τέκνον τῆς Ἑπείρου, ἐγεννήθη ἐν
Συρράκῃ τὸ 1805, ὅπερ ὁ πατὴρ του ἐγκατέλιπε ζητήσας
ἐν Λιθόρνῳ ἀσφάλειαν ζωῆς καὶ περιουσίας, καὶ ἐν τῇ πόλει
ταύτῃ ἀνετρέφετο, σπουδάζων τὴν Ἱταλικὴν καὶ Ἑλληνικὴν
φιλολογίαν ὁ νεαρὸς Γεώργιος, μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἀν-
τήχησεν ἀπὸ τὰς ὀχθῆς τοῦ Δουνάβεως μέχρι τῶν βράχων τοῦ
Ταινάρου μία φωνὴ «Ἐλευθερία ἢ Θάνατος». Εἰς τὴν φωνὴν
ταύτην τῆς ἀγωνιζομένης πατρίδος ἔσπευσε νὰ προσφέρῃ τὸν
βραχίονά του ταχθεὶς ὑπὸ τὸν Μάρκον Βότσαρην καὶ Τζούρτζ
ὁ νεαρὸς Ζαλοκώστας, καὶ μετὰ πάροδον πολλῶν ἐτῶν ἀπὸ
τῆς πολεμικῆς καὶ περιπετειώδους ἐκείνης ζωῆς του, ἐμελῶ-
δησε τὰς ἐντυπώσεις του εἰς τὸ Χάνι τῆς Γραβιάς, τὸ
Μεσολόγγι, τὴν Τελευταίαν Νύκτα, τὸ Στό-
μιον τῆς Πρεβέζης καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ἐκεῖνα ποιη-
τικὰ προϊόντα, εἰς ἃ διαλάμπει τὸ αἶσθημα, τὸ κάλ-
λος τοῦ στίχου, ἡ σαφήνεια καὶ πρὸ πάντων τὸ
κυριοδέστερον χαρακτηριστικὸν τῆς ποιήσεώς του ἡ ἀγάπη
πρὸς τὴν πατρίδα, ἣν ἐλάτρευεν ὁ ποιητὴς καὶ ἠσθάνετο πολὺ
διαφορετικὰ τῶν σήμερον τὴν ἀποστολὴν τοῦ Ἑλλήνος στρα-